

เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม

สารบัญ

คำนำ.....	2
ไขปริศนาตั้งแต่พฤติกรรมมนุษย์ไปจนถึงปรากฏการณ์	
ทางเศรษฐกิจ ‘เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม’.....	10
แนะนำตัวละคร.....	18

บทนำ มนุษย์นั้นเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่สมบูรณ์มาแต่แรกแล้ว 19

มังงะ พฤติกรรมมนุษย์นั้นไม่ค่อยมีเหตุผล.....	20
อธิบายพฤติกรรมประหลาดของมนุษย์ด้วยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม.....	26
มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ค่อยสมบูรณ์แบบและค่อนข้างเหลาะแหละ.....	28
■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ① ริชาร์ด เฮเลอร์.....	30

บทที่ 1 มนุษย์ไม่สมบูรณ์อย่างไรบ้าง..... 31

มังงะ หน้าที่ที่แตกต่างของสมองสัตว์กับสมองมนุษย์.....	32
ที่มนุษย์ ‘ไม่สมบูรณ์แบบ’ นั้นมีสาเหตุ ! นั่นคือระบบสมอง 2 แบบ.....	38
1-1 ทฤษฎีสมองสองระบบไม่พบในสัตว์ชนิดอื่น	
เป็นกลไกการทำงานของมนุษย์เท่านั้น	40
1-2 คุณลักษณะต่าง ๆ ของ ‘สมองสัตว์’ กับ ‘สมองมนุษย์’.....	42
1-3 การกระทำจนเป็นกิจวัตรคือการดัดแปลงระบบโดยไม่รู้ตัว.....	44
1-4 สมองสัตว์มีประสิทธิภาพระดับซูเปอร์คอมพิวเตอร์ !	
สามารถเรียนรู้ Big Data ได้เหมือนคอมพิวเตอร์.....	46
1-5 ข้อได้เปรียบของมนุษย์ชาติคือการเรียนรู้ภาษาและตัวอักษร.....	48
1-6 เลือกใช้ระบบสมองให้ถูกต้อง.....	50
1-7 มนุษย์เราถนัดการใช้ ‘สมองมนุษย์’	
เพื่อประหยัดพลังงานการรับรู้ของสมอง.....	52
1-8 แค่สมองสัตว์อย่างเดียวก็ค่อนข้างเลือกทำได้ดี	
นั่นเพราะมีกระบวนการการเรียนรู้ 4 ข้อ.....	54

1-9	เพราะอย่างนี้คนส่วนมากจึงพิมพ์แป้นคีย์บอร์ด ได้โดยไม่ต้องมอง !	56
1-10	เศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมกับเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร.....	59
	■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ๑ แดเนียล คาร์ธเนมัน.....	60

บทที่ 2	กลไกและการรับมือต่อ ‘การกระทำที่ไม่คิด’	61
----------------	---	----

มังงะ	มนุษย์เกลียดการเลือกแบบสุดโต่ง และรู้สึกสบายใจกับทางเลือกแบบกลาง ๆ.....	62
	กลไกและหลุมพรางของกลยุทธ์การเรียนรู้แบบไม่ใช่สมองคิด.....	68
2-1	มนุษย์ทำสิ่งที่ทำแล้วสำเร็จซ้ำ ๆ กัน กลยุทธ์การเรียนรู้ แบบลองผิดลองถูกกับการทำงานเป็นกิจวัตร.....	70
2-2	ทฤษฎีต้นสน ต้นไผ่ ดอกบัว หรือกฎแห่งความพอดี หลีกเลี่ยงความสุดโต่ง	72
2-3	ไม่ว่าทำไม่ถึงอยากเลียนแบบพฤติกรรมของคนอื่น — กลไกการเลียนแบบ.....	74
2-4	บางครั้งการนึกสงสัยกิจวัตรประจำวันก็เป็นเรื่องสำคัญ.....	76
2-5	เสียงห่ม่มากไม่ได้ถูกต้องเสมอไป หลุมพรางการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ.....	78
2-6	เหตุผลที่บางทีเราก็กพบกับ ‘คนที่ไม่ชอบต่อแถว’	80
2-7	เมล็ดพันธุ์ที่เรียนรู้คือเมล็ดพันธุ์ที่ถูกเลือก.....	82
	■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ๑ เซอร์เบิร์ต เอ. ไชมอน.....	84

บทที่ 3	กลไก ‘การพิจารณาโดยใช้สัญชาตญาณ’ และวิธีรับมือ.....	85
----------------	---	----

มังงะ	เมื่อคุณปู่ประกาศทิ้งของที่ไม่ใช้.....	86
	มนุษย์รู้สึกมีความสุขตอนไหนกันบ้าง การทดลองที่บ่งบอกถึงกลไกของอารมณ์ต่าง ๆ.....	92

3-1	แค่ใช้วิธีพูดที่ถูกก็ควบคุมอารมณ์ได้	
	— ปรากฏการณ์การวางกรอบ.....	94
3-2	พวกเราต่างพากันทำตัวเหมือน ‘เรือติดสมอ’ กันอยู่ร่ำไป	
	— Anchoring - จุดตั้งหลัก.....	96
3-3	ผู้ซื้อกับผู้ขาย ใครกันที่เป็นคนตั้งราคา	
	— ปรากฏการณ์แสดงความเป็นเจ้าของ.....	98
3-4	ท่าทีที่มีต่อความเสี่ยงนั้นเปลี่ยนได้แบบหน้ามือเป็นหลังมือ แล้วแต่ว่า จะได้กำไรหรือขาดทุน — ปรากฏการณ์ภาพสะท้อนกลับ.....	100
3-5	ทำไมความยินดีถึงมากน้อยต่างกัน — ฟังก์ชันระบุคุณค่า.....	102
3-6	ใช้อะไรตัดสินความพอใจที่มีต่องานอีเวนต์	
	— Peak end Rule.....	104
	■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ④	
	ริชาร์ด เอ. ฮิสเตอร์ลิน.....	106

	กลไกที่ทำให้คิดไปเองเมื่อ ‘ไม่สามารถคาดเดาได้’ และการรับมือ.....	107
	มังงะ พลาด 10 ครั้งแล้ว ครั้งที่ 11 ต้องได้แน่นอน !?.....	108
	มนุษย์อ่อนแอมากในสถานการณ์ที่ ‘ไม่สามารถคาดเดาได้’.....	114
4-1	ทำไมมนุษย์จึงฝันอยากถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ 1	
	— ฟังก์ชันน้ำหนักของความน่าจะเป็น.....	116
4-2	ทั้งทีจะเลือกอันไหนก็มีความเป็นไปได้ 50% เหมือนเดิม	
	— เหตุผลวิบัติของนักพนัน.....	118
4-3	วิธีการง่าย ๆ สำหรับการคาดคะเนให้ใกล้เคียงคำตอบที่ถูกต้อง	
	— ฮิวริสติกโดยความเป็นตัวแทน และ ฮิวริสติกที่นำมาใช้ได้.....	120
4-4	หลังแผ่นดินไหวครั้งใหญ่มีการซื้อประกันวินาศภัยเพิ่มขึ้น	
	— การรับรู้ถึงความเสี่ยง.....	122
4-5	‘การทักท้วงเอาเอง’ ที่คิดเหมือนเกิดขึ้นจริงนั้นมีความเด่นชัด มากเกินไป — บทเรียนจากปัญหาที่มีชื่อว่าลินดา (Conjunction Fallacy).....	124

4-6 ใช้ข้อมูลที่มีประโยชน์กับตัวเองเท่านั้นมาอ้างอิง

— ความเอนเอียงเพื่อยืนยัน และ อคติจากการมองโลกในแง่ดี.....126

4-7 คิดแบบนี้มาตั้งแต่แรกแล้ว — อคติจากการมอยย้อนกลับไป.....128

■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ๑

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์.....130

บทที่
5

กลไกการหลงไปกับ ‘สิ่งยั่วยุตรงหน้า’ และวิธีรับมือ.....131

■ มังงะ ตัดใจทิ้งเงินและเวลาที่เสียไปไม่ได้.....132

ทำไมถึงยากที่จะลดความอ้วนได้สำเร็จ

— กลไกของปัญหาการควบคุมตนเอง.....138

5-1 เหตุผลที่คนอ้วนส่วนมากก็มีหนี้สิน

— ปัญหาการควบคุมตนเอง.....140

5-2 พ่ายแพ้ต่อสิ่งยั่วยุตรงหน้าจนทำเรื่องผิดจริยธรรมและกฎหมาย

— การโกหกและการกลบเกลื่อน.....142

5-3 ผลให้คุณค่ากับของตรงหน้าก่อนเสมอ — อคติชอบปัจจุบัน.....144

5-4 ยึดติดกับเงินที่เสียไปแล้ว — ติดกับดักต้นทุนจม.....146

5-5 คิดว่าดีไปครั้งหนึ่งแล้วก็ยากที่จะเปลี่ยน — การตกลงปลงใจ.....148

5-6 เงินที่ได้เพราะความโชคดีหรือรายได้พิเศษมักหมดไป

อย่างรวดเร็ว — บัญชีในใจ.....150

5-7 การป้องกันไม่ให้พ่ายแพ้ต่อสิ่งยั่วยวน

— การตั้งพันธสัญญา (Commitment).....152

5-8 ใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาด

— วิธีการทำ Commitment.....154

■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ๑ แดน อาร์ลีย์.....156

บทที่
6

กลไกการ ‘ตั้งใจคิดอย่างมีสติและเหตุผลแล้ว’ แต่ก็ยังพลาด
อยู่ดี และวิธีรับมือ.....157

มังงะ	การไม่ยอมเสี่ยงก็เป็นความเสี่ยง !?.....	158
	เกิดเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ได้อย่างไร.....	164
6-1	หรือนั่นจะเป็นแค่ความสุขชั่วครว ? — อาการหลงผิดเรื่องเงิน.....	166
6-2	หากวิสัยทัศน์แคบจะขาดทุน — การมองไม่เห็นค่าเสียโอกาส.....	168
6-3	แบบไหนที่ ‘ซื้อแล้วคุ้ม’ — พฤติกรรมอันแปลกประหลาดของนักลงทุน.....	170
6-4	คิดเอาเองว่า ‘ตนมีพรสวรรค์เรื่องการค้าขาย’ — ความมั่นใจในตนเองมากเกินไป.....	172
6-5	หุ้นที่ราคาตกแล้วมักขายไม่ค่อยออก — ดันทุนจมกับการซื้อขายหุ้น.....	174
6-6	ซื้อหุ้นที่ราคาต่ำกว่าตอนซื้อมาเพิ่มมากกว่าเดิม — ‘การถัวเฉลี่ยขาลง’.....	176
6-7	ทำไมถึงเกิด ‘ความคลั่งไคล้ที่ไร้ที่มาที่ไป’ ขึ้น — กลไกการเกิดฟองสบู่.....	178
6-8	ความผิดพลาดของการลงทุนที่เกิดขึ้นบ่อย — การวิจัยพฤติกรรมด้านการเงิน.....	180
6-9	ปัญหาของคนที่ไม่เล่นหุ้น — การไม่กล้าเสี่ยงก็เป็นความเสี่ยง.....	182
	■ นักค้นคว้าและวิจัยเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม ① โรเบิร์ต ซิลเลอร์.....	184

	เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมหลังจากนี้.....	185
--	--	-----

มังงะ	ความจริงของมือที่มองไม่เห็น การมีอยู่ของ ‘สมองลึดำ’.....	186
	ใช้เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมทำความเข้าใจความแปลกประหลาดที่เกิดขึ้น ในสังคมปัจจุบัน — มุ่งสู่เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม 3.0.....	192
7-1	ผลกระทบจากรูปแบบการใช้ชีวิตแบบใหม่ทำให้ปรับตัวไม่ได้ — ความเครียดทางปัญญา.....	194
7-2	ความวุ่นวายในสังคมที่เกิดจากความเห็นแก่ตัว — ความเสี่ยงจากพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว.....	196
7-3	ที่จริงแล้วมนุษย์ไม่ยากเปลี่ยนแปลง — อคติยึดติดกับปัจจุบัน.....	198

7-4	กลยุทธ์ที่ทำให้คนรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distance) โดยไม่ต้องพูดมาก — Nudge Theory (ทฤษฎีสะกด).....	200
7-5	มนุษย์มีความโหดร้ายเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง — ปัญหาสงครามรัสเซีย - ยูเครน.....	202
7-6	เหตุผลที่คนญี่ปุ่นอ่อนไหวกับภาวะเงินเฟ้อ — มาตรฐานอ้างอิง.....	204
7-7	ทำไมคนญี่ปุ่นจึงใส่หน้ากากอนามัยอยู่ตลอดเวลา — ความหลากหลายทางพฤติกรรม.....	206
7-8	รู้ตัวหรือไม่ว่าตนเองเป็นคนแบบไหน — เศรษฐศาสตร์อัตลักษณ์ (Identity Economics).....	208
7-9	ทั้งที่เงื่อนไขเหมือนกัน แต่ความพอใจกลับต่างกันเป็นเพราะอะไร ? — ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์.....	210
7-10	วิธีการจุดไฟให้ติด — แรงจูงใจ 3.0.....	212
7-11	ความสามารถของตนเองจะพัฒนาไปได้ถึงแค่ไหน — กรอบความคิด (Mind Set).....	214
7-12	เพื่อชีวิตที่มีความสุขยิ่งกว่า — เศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมแห่งความสุข.....	216
	ดัชนีคำศัพท์.....	218
	บทส่งท้าย.....	224

หมายเหตุ : หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ในรูปแบบการอ่านจาก ขว มา ซ้าย
ตามต้นฉบับของประเทศญี่ปุ่น